

PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET?

Z besedami in med njimi je krovni naslov letošnjega Cankarjevega tekmovanja in temeljno besedilo šesto- in sedmošolcev je delo **Frana Milčinskega Butalci** (knjigo lahko učenci poiščejo tudi na spletu <http://www.simos.si/foto/1158.pdf>).

Če včasih mislimo, da je v slovenski mladinski književnosti premalo humorja in da ga težko najdemo, tega za Butalce ne moremo trditi, saj je tukaj humor glavna sestavina. Brez pomisleka lahko zatrdimo, da je priimek Milčinski sopomenka za humor na Slovenskem.

Ob Butalcih mentorji izberejo še dodatno knjigo, ki služi kot primerjava pri obravnavi osnovne knjige. V tem letu bi naj bilo drugo delo sodobno pripovedno humorno besedilo. Učenci šestih in sedmih razredov tekmujejo le na šolskem tekmovanju, zato imamo pri izbiri dve možnosti. Lahko se odločimo le za eno besedilo, ki ga bodo ob Butalcih prebrali vsi tekmovalci. Druga možnost je, da se učencem ponudimo nekaj besedil (Desa Muck, Primož Suhodolčan, ...) in se potem sami odločijo, katero bodo brali, nato pa ob pomoči mentorja pripravijo predstavitev knjige za ostale učence in ob okrogli mizi poiščejo skupne lastnosti in razlike.

Pred branjem Butalcev se lahko z učenci pogovorimo o njihovih pričakovanjih. Za motivacijo jim lahko pokažemo slikanico in preberemo humoresko z naslovom Kako so si Butalci omislili pamet. Ob ilustracijah bodo spoznali, kdo so Butalci. Prikazani so kot običajni ljudje z ilustratorkinimi karikiranimi figurami: eni so pretirano urejeni, drugi športne postave itn. Ob karikaturah pa se lahko pogovarjamo o različnih temah: kdo so Butalci, ali so Butalci med nami, ... In se predvsem poigramo z zgornjim naslovom priporočil, kaj je bolje pamet ali žamet.

Po uvodni obravnavi se bodo učenci lotili prvega branja besedila. Butalce prvič beremo kot zabavno zgodbo, ki je namenjena kratkočasenju.

Po prvem branju je pomembno, da imajo učenci možnost sodelovati v razpravi in razmišljati o svojem branju, ko so lahko v besedilu prepoznali svoje izkušnje ob spoznavanju jezikovnega sveta odraslih. Pred drugim branjem lahko učencem predstavimo dnevnik branja, ki jim bo v pomoč ob skupnih analizah in zaključnih pripravah. Po ponovnem branju sledi razčlenjevanje besedila.

Učenci se lahko poglobijo v izbrano književno osebo, književne osebe lahko primerjajo, analizirajo lahko prostor in čas dogajanja, način upovedovanja, opazujejo jezik, ...

Ena izmed zanimivih možnosti je skupinsko delo, kjer se lahko poglobijo v nekaj humoresk in svoje razumevanje ter mnenje o dogajanju, osebah, motivih predstavijo ob začetku ure, nato pa z ostalimi učenci razpravljajo o svojem doživljanju. Pri tem si lahko pomagajo s PPT predstavitvijo, plakati, interpretirajo odlomke oziroma citate iz besedil. Jezik je ena izmed glavnih odlik Frana Milčinskega, z njim avtor doseže, da ko bralec misli, da vse ve in razume, spozna, da temu ni tako.

V zadnjem delu priprav mladi tekmovalci ne izražajo zgolj svojih vtisov, temveč svoje doživljanje opišejo, utemeljijo ter primerjajo z avtorjevim pogledom na svet:

- ✓ razmišljajo o književnih osebah (iščejo humorne elemente v butalskih likih in situacijah, pišejo intervjuje);
- ✓ raziskujejo jezik in slog besedila (pomenske podvojitve *videli in spoznali*; pretiravanja *turšica mogočna kakor hrastova gošča*, združevanje nezdružljivega *obhajali so žeganje in pobjo*, posnemanje svetopisemskega sloga *Videl je in postal, postal je, poslušal in gledal*, starinske in narečne besede, ...) – pri jeziku se poigravajo predvsem s humornimi elementi;
- ✓ razmišljajo o aktualnosti besedila (ali so butalci med nami, ...);
- ✓ iščejo humorne elemente v zgodbah (pišejo svoje Butalske novice) ;
- ✓ in vzpostavijo kritičen odnos do prebranega, ...

Temeljno delo lahko primerjajo z izbranim besedilom. Pri tem se lahko osredotočijo na glavno temo, književne osebe, jezik, način pisanja itn.

Besedili lahko prevedejo v knjižni jezik, spremenijo kraj in/ali čas dogajanja ter napišejo novo zgodbo in mnogo drugega.

Na šolskem tekmovanju od učencev pričakujemo osebno doživljanje, razumevanje, in povezovanje podatkov iz virov. Učenci bi lahko povzeli zgodbe, ocenjevali književne junake, izpostavili odnose med književnimi osebami ter prikazali svoj osebni pogled in razmišljali o literarnem problemu.

V celotnem delovnem procesu se bodo učenci pripravljali na tvorbo samostojnega razlagalnega spisa, morda lahko za začetek poskusijo z *V Butalah so našli pamet in ...*

Prijetno bralno popotovanje ter obilo bralnih ter ustvarjalnih užitek.

Nina Bradić

